

σποράς συγχρόνως, τελοῦσιν οἱ Τζουβάχοι παιδῆμώς τὴν μεγάλην θυσίαν τῆς εὐχαριστίας· θυσιάζουσι δὲ τότε ἐντός τοῦ μεγάλου Κερεμέτ, ἕνα ἵππον, ἕνα βοῦν, καὶ ἕν πρόβατον. Εἰσάγοντες ὅθεν τὰ θύματα ἀπὸ τὴν πρὸς ἀνατολὰς θύραν, τὰ δένουσιν ἐπὶ τριῶν πάλων, μέχρι τοῦ τέλους τῆς κοινῆς προσευχῆς, πλησίον τοῦ πέπου ὅπου ψήνουςι τὰ κρέατα τῶν ζώων.

Οἱ Τζουβάχοι προσευχόμενοι στρέφονται πρὸς ἀνατολῆς, καὶ ἐπανειλημμένως κλίνουσι τὴν κεφαλὴν, ἰδοὺ δὲ εἰ συήθως λέγουσιν.

«Τὸρ σιργαλῆ, Τὸρ βιτέρ, Μποταττχιγν-βουλ.» ἥτοι «Θεὲ ἐλέησον ἡμᾶς, ὦ Θεέ, δὸς ἡμῖν τὸν ἐπιούσιον, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν.» Ἐπικαλοῦνται συγχρόνως πολλὰς θεότητας ὑποδεστέρας δι' ἰδίαν δέησιν. Περὶ τῆς μυθολογίας τούτου τοῦ βλακῶς λαοῦ, ὑπάρχει ἡ μεγαλητέρα ἀγνοία. Ὁ Κερεμέτ (ἐξ οὗ καλοῦσι καὶ τοὺς ἱερούς των τόπους) εἶναι ἡ πρώτη δευτερεύουσα θεότης μετὰ τὸν Τὸρ, ὅστις εἶναι τὸ ὑπέρτατον Ὄν. Αἱ λοιπαὶ θεότητες εἶναι Ἀσλir, Κορίρ, Πούλχ, Σουροδὲρ, Σίρ, Σουλ-σουρεν-ίρενέ, Χιρολί καὶ Κεπέ. Λέγουσι δὲ οἱ ἔχουσι πολλὰς ἄλλας ἀκόμη, ἡ περὶ τῶν ὁποίων ἔρρινα ἴσως ἀποκαλύψῃ περίεργον τι καὶ διαφέρων. Φρονοῦσιν ὅτι ὅλαι αἱ θεότητες των ἔχουσι γυναῖκα καὶ τέκνον, διὸ καὶ τοὺς ἐπικαλοῦνται τῆς κατ' ἐπανάληψιν οὕτως, Τὸρ, ἡ Κερεμέτ-Λαχ (Κερεμέτ ὁ πατήρ) Κερεμέτ-ἀμοσχέ (Κερεμέτ ἡ μήτηρ καὶ Κερεμέτ-οὐεβλί (Κερεμέτ ὁ υἱός.) Τούτο δὲ μοι τὸ εἶπον Τζουβάχοι κατωτάτης τάξεως, μὴ δυνθέντες ὅμως νὰ μοι δώσωσι περισσότερας περὶ τούτου διασαφήσεις καὶ πληροφορίας.

Μετὰ τὰς προσευχὰς σφάζουσι τὰ θύματα. Ἡ πρῶ- ῆς αὕτη τελεῖται ἀπὸ τινος τῶν γεροντιότερων ἐκλε- ῆς ὄντων παμψηφεὶ παρὰ τῆς κοινότητος ἐπὶ τούτῳ. Ἀπαγγέλλει δὲ οὗτος πρὸ τῆς σφαγῆς εὐχὴν τινὰ, τὴν ὁποίαν μετ' αὐτοῦ ἐπαναλαμβάνουσιν οἱ παρόντες. Συλλέγουσι δὲ μετὰ προσοχῆς τὸ αἷμα τῶν θυμάτων, καὶ κρεμῶσι τὰ δέρματα τῶν δύο μεγαλητέρων ζώων εἰς δύο ἀκόντια ἱστάμενα πρὸς τὴν ἀρκτοδυτικὴν γω- νίαν τοῦ Κερεμέτ. Τὸ δὲ δῆμα τοῦ προβάτου ἀπλό- νουσιν ἐπὶ δύο βράδων κατὰ γῆς προστηλωμένων, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέτουσι ψαυροειδῶς τρίτην. Ἀφίνουσι δὲ τὰ δέρματα οὕτως ἀπλωμένα δύο μόνον ἡμέρας, μετὰ ταῦτα τὰ ἀποσύρουσι καὶ τὰ πωλοῦσι μεταξὺ των. Τὰ ἐκ τούτου προσερχόμενα χρήματα εἶναι προσδιω- ρμένα πρὸς ἀγορὰν καὶ διατήρησιν τῶν ἀναγκαίων δια- τὰς θυσίας ἐπίπλων καὶ ἐργαλείων, πρὸς ἀγορὰν ἀλεύ- ρου, μέλιτος, καὶ ἄλλων πραγμάτων χρησίμων κατὰ τὰς ἐορτάς. Ἡ φροντίς αὕτη, καθὼς καὶ ἡ περὶ τῆς καθαρῆς τοῦ Κερεμέτ, ἀνατίθεται εἰς ἄνδρα παρὰ τῆς κοινότητος ἐκλεγόμενον, καὶ θεωρεῖται ὡς ὑπηρε- σία ἐντιμοσιότητ' διὸ καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν εἶναι τοῖς πᾶσι σεβαστός καὶ ἀποκαλεῖται Κερεμέτ-Πραχκάν. Τελοῦσι δὲ πρὸς ἐπὶ πανδήμους θυσίας κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐλαστήσεως τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ πρὸ πάν- των ὅταν ἀπειλῶνται ὑπὸ σιτοδείας.

Αἱ ἐντὸς τῶν οικογενειῶν μερικαὶ θυσίαι τελοῦνται εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ἥτοι ὅταν τις ἀσθενήσῃ βα- ρύως, ἡ ὑποκίψῃ εἰς οἰκιακὸν τι δυστύχημα, ἡ ὅταν

λ. χ. γεννηθῇ τέκνον, ἡ μέλλῃ νὰ τελεσθῇ μνημόσυ- νων ἀποθανόντων καὶ τὰ παρόμοια. Ὁ πατήρ, ἡ ὁ γεροντιότερος τῆς οικογενείας τότε ἀπαγγέλλει τὰς εὐ- χὰς, καὶ σφάζει τὰ θύματα, τὰ ὁποῖα συήθως ἐκλέ- γονται μετὰ τῶν μικρῶν ζώων· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τότε θύουσι πρόβατον. Εἰς ὅλας δὲ τὰς θυσίας ἐν- γένει, πρὶν σφάζωσι τὸ θῆμα, χύνουσιν ἐπ' αὐτοῦ ἀγ- γεῖον πλήρες ψυχροῦ ὕδατος καὶ ἐὰν μὲν τὸ ζῶον τα- ραχθῇ τὸ θυσιάζουσιν ἀμέσως, ἄλλως, ἐπαναλαμβάνου- σι τὸ αὐτὸ δευτέραν καὶ τρίτην φοράν. Ἄν δὲ τὸ ζῶον ἐξακολουθῇ νὰ μένῃ ἀτάρχον, ἡ τιλετὴ ἀναβάλ- λεται.

Οἱ παρευρισκόμενοι εἰς τὴν θυσίαν ἀρ' οὗ φάγουσιν ὅλας τὰς προσφοράς, καίουσιν ἐπιμελῶς τὰ σάββα καὶ θάπτουσι τὰ λείψανα, διὰ νὰ μὴ βεβηλωθῇ ὑπὸ τῶν ζώ- ων ὅ,τι ἐθεωρήθη ὡς ἱερὸν.

Οἱ Τζουβάχοι θέτουσι τοὺς νεκροὺς των εἰς πεν- χρά φέρετρα καλῶς ἐνδεδυμένους, καὶ στρέφουσι τὴν κεφαλὴν των πρὸς δυσμὰς. Λέγουσιν ὅτι σώζεται εἰ- σέτι παρ' αὐτοῖς τὸ ἱθιμον, ὅταν ὁ ἀποθάνων ᾔῃναι ἄ- νηρ, νὰ συνθᾶπτωσι διάφορα ἐργαλεῖα καὶ πράγματα, ἥτοι, ἐν ζυγῶς σανδαλίων πλεγμένων ἀπὸ φλοῖον δέν- δρου, τὰ ὁποῖα καλοῦσι λαπιτ, ἕνα ὄβελον, μίαν μά- χαιραν, φλοῖον δένδρου καὶ πυρεκβόλα (ἱζαχμάκια). Τὸ κοινὸν νεκροταφεῖον καλεῖται Μασσάρ. Πρὸς τοῦτα δὲ ἐκλέγουσι μετ' ἐπιμελείας τόπον μακρὰν τοῦ χω- ρίου, τοῦ Κερεμέτ, καὶ πάσης ὁδοῦ. Τρεῖς ἐπισκέπτονται τὸν τάφον τοῦ ἀποθανόντος πάντες οἱ συγγενεῖς. Καθ- ιερῶθησαν δὲ παρ' αὐτοῖς διὰ τὸν σκοπὸν τούτων αἱ ἀκόλουθοι ἡμέραι, ἡ τετάρτη τῆς μεγάλης ἐβδομάδος, ἡ πέμπτη πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς (καθ' ἣν καὶ οἱ Ῥώ- σοι τελοῦσιν ἀνάλογόν τι) καλουμένη παρ' αὐτοῖς Σε- μέκ, καὶ ἡ ὀγδόη τοῦ Νοεμβρίου καλουμένη Ἰουβουτχ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἡμέραν θύουσι πλη- σίον τοῦ τάφου, καὶ θέτουσι στήλην ξύλινον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ. Ποιοῦσι δὲ πρὸς τοῦτο ὁπὴν εἰς τὴν γῆν, καὶ πρὶν τὴν στήλην θέσωσιν, ἕκαστος τῶν παρόντων ῥίπτει ἐν τῇ ὁπῇ κρέας καὶ ποτὸν ἐκ τῶν διὰ τὸ γεῦμα προετοιμασθέντων, τρώγουσι δὲ ἀκολού- θως, καὶ πίνουνσι, καὶ ποικιλοτρόπως διασκεδάζουσιν.

Ἡ προῖξ τῶν ὑπανδρευομένων παρθένων καλουμένη Καλὸν ἀναβαίνει εἰς πεντήκοντα, ὀγδοήκοντα, καὶ ἑκατὸν βούβλια. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου δὲν συγχωρεῖται εἰς τὴν νεόνυμφον νὰ βαδίξῃ, ὅθεν τὴν φέ- ρουσιν ἐφ' ἀμάξης, ἡ ἐπὶ ψιάθων. Ἐν περιπτώσει δια- ζυγίου, ὁ σύζυγος, ἀποπέμπων τὴν γυναῖκά του, σχί- ζει τὸν πέπλον τῆς (σουρμπάν) εἰς δύο, καὶ τὸ μὲν ἡμῖς κρατεῖ, τὸ δ' ἕτερον ἡμῖς τῆς δίδει.

Οἱ Τζουβάχοι καταγίνονται πολὺ εἰς τὴν μελιτσο- τροφίαν· ὅθεν κατὰ τὰς ἐορτάς των πίνουνσι μεγάλην ποσότητα ὕδρομέλιτος καὶ ζύθου, τὸν ὁποῖον καλοῦσι μπράχα. Ποτὲ δὲν μεταχειρίζονται τὸ ξινόγαλα, ποτὸν εἰς μεγίστην παρὰ τοῖς Ταρτάρους χρῆσιν. Οἱ χοροὶ των ὁμοιάζουσι πολὺ μὲ τοὺς τῶν Ταρτάρων, συνίστανται δὲ οὗτοι εἰς διαφόρους κινήσεις τῶν χει- ρῶν καὶ τοῦ σώματος συνδυεμένους μὲ βήματα θρα- χύτατα καὶ μικρὰ, κρατοῦσι τοὺς πόδας πλησίον ἀλ- λήλων, καὶ περιγράφουσιν ἐν ῥυθμῷ κύκλον μικρῶτα-